

Levenstestament

mr. Wim Gaalman, oud-notaris

Inleiding

Welkom bij dit e-book over het levenstestament. Dit document is ontworpen om je een diepgaand en praktisch inzicht te geven in wat een levenstestament is, waarom het belangrijk is, en hoe je er een kunt opstellen. Het is bedoeld voor iedereen die zijn of haar persoonlijke en financiële zaken goed wil regelen voor het geval dat hij of zij niet meer in staat is om zelf beslissingen te nemen. Of je nu jong of oud bent, gezond of ziek, een levenstestament kan voor iedereen nuttig zijn.

Hoofdstuk 1: Wat is een Levenstestament?

Een levenstestament is een juridisch document waarin je vastlegt wat er moet gebeuren met je persoonlijke en financiële zaken als je zelf niet meer in staat bent om beslissingen te nemen. Dit kan nodig zijn door ziekte, een ongeval of andere situaties die leiden tot wilsonbekwaamheid. Het doel van een levenstestament is om ervoor te zorgen dat jouw wensen en intenties gerespecteerd worden, zelfs als je die niet meer zelf kunt uiten.

Een levenstestament biedt duidelijkheid en zekerheid over jouw wensen en intenties. Het voorkomt verwarring en conflicten en gaat verder dan een reguliere volmacht. Een reguliere volmacht geeft iemand de bevoegdheid om namens jou te handelen, maar een levenstestament kan ook je medische wensen en persoonlijke voorkeuren bevatten.

Voorbeeld: Stel je voor dat je een ernstige hersenbloeding krijgt en in een coma raakt. Je bent niet meer in staat om te communiceren of beslissingen te nemen. In je levenstestament kun je vastleggen dat je niet gereanimeerd wilt worden als je hart stopt, of dat je geen levensverlengende behandelingen wilt ondergaan als er geen hoop meer is op herstel. Dit helpt artsen en je familie om te weten wat jouw wensen zijn in zo'n situatie.

Hoofdstuk 2: Waarom een Levenstestament?

****Gemoedsrust:**** Een van de belangrijkste redenen om een levenstestament op te stellen, is de gemoedsrust die het biedt. Door je wensen en voorkeuren duidelijk vast te leggen, weet je zeker dat deze

gerespecteerd worden, zelfs als je daar zelf niet meer voor kunt zorgen. Dit geeft je een gevoel van controle en zekerheid.

Bescherming van belangen: Een levenstestament beschermt je belangen en voorkomt dat beslissingen over jouw leven en eigendommen worden genomen door mensen die jouw wensen niet kennen of respecteren. Het helpt ook om juridische en financiële complicaties te voorkomen die kunnen ontstaan wanneer er onduidelijkheid is over wie de bevoegdheid heeft om namens jou op te treden.

Duidelijkheid voor je omgeving: Een levenstestament geeft duidelijkheid aan je omgeving en voorkomt conflicten tussen familieleden en andere belanghebbenden door precies te beschrijven wat je wilt dat er gebeurt. Dit kan veel stress en spanning wegnemen in situaties die al emotioneel en moeilijk zijn.

Voorbeeld: Stel je voor dat je kinderen ruzie krijgen over de behandeling die je zou willen ondergaan in een noodsituatie. De een denkt dat je alles moet doen om in leven te blijven, terwijl de ander denkt dat je rust en comfort belangrijker vindt. Door je wensen duidelijk vast te leggen in een levenstestament, voorkom je dergelijke conflicten en weet iedereen precies wat jouw wensen zijn.

Hoofdstuk 3: De Considerans

De considerans is de inleiding van het levenstestament waarin je je bedoelingen en doelen uiteenzet. Hier leg je uit waarom je dit document hebt opgesteld en wat je ermee wilt bereiken. De considerans helpt om artsen, banken en familieleden duidelijkheid te geven over jouw intenties. Het is als het ware de preambule van je levenstestament en geeft de lezer een goed begrip van je algemene intenties en de context waarin je het document hebt opgesteld. Dit is belangrijk omdat het helpt om de overige bepalingen van het levenstestament beter te begrijpen en correct uit te voeren.

Voorbeeld: In de considerans kun je schrijven dat je altijd veel waarde hebt gehecht aan je zelfstandigheid en dat je wilt dat deze zoveel mogelijk wordt gerespecteerd, zelfs als je niet meer in staat bent om zelf

beslissingen te nemen. Je kunt ook uitleggen waarom je bepaalde medische behandelingen wel of niet wilt ondergaan, zodat artsen en familieleden je keuzes beter begrijpen.

Hoofdstuk 4: De Algemene Opzet van een Levenstestament

Beschrijving van bevoegdheden: In een levenstestament beschrijf je de bevoegdheden van de vertrouwenspersoon, de persoon die namens jou beslissingen mag nemen als je daar zelf niet meer toe in staat bent. Deze vertrouwenspersoon krijgt ruime bevoegdheden om problemen in de uitvoerbaarheid te voorkomen. Je kunt ook vastleggen hoe de vertrouwenspersoon verantwoording moet afleggen.

Ruime bevoegdheden: De vertrouwenspersoon kan in vrijwel alle situaties namens jou handelen. Dit voorkomt problemen in de uitvoerbaarheid, zoals bij banken en andere instellingen die moeilijk kunnen doen als de volmacht te beperkt is. Dit betekent echter niet dat je de vertrouwenspersoon carte blanche geeft. Je kunt in het levenstestament precies aangeven wat de vertrouwenspersoon wel en niet mag doen.

Controle en verantwoording: Je kunt in het levenstestament vastleggen dat de vertrouwenspersoon regelmatig rekening en verantwoording moet afleggen. Dit biedt een balans tussen de benodigde flexibiliteit en de noodzakelijke controle. Je bepaalt zelf hoe vaak en aan wie dit moet gebeuren.

Voorbeeld: Je kunt bepalen dat je vertrouwenspersoon bevoegd is om alle financiële transacties namens jou uit te voeren, maar dat hij of zij toestemming moet vragen aan een toezichthouder voor uitgaven boven een bepaald bedrag. Ook kun je vastleggen dat de vertrouwenspersoon jaarlijks een financieel verslag moet indienen bij een door jou aangewezen persoon of instantie.

Hoofdstuk 5: Aanwijzingen en Beleidsvrijheid

Specifieke richtlijnen: Naast de algemene volmacht kun je ook specifieke aanwijzingen geven. Dit zijn richtlijnen voor de vertrouwenspersoon over hoe hij of zij in bepaalde situaties moet handelen. Denk bijvoorbeeld aan

financiële beslissingen, medische behandelingen of persoonlijke wensen. Binnen deze richtlijnen heeft de vertrouwenspersoon de vrijheid om te handelen, maar altijd binnen de kaders die jij hebt gesteld.

Voorkomen van misverstanden: Het vastleggen van deze aanwijzingen is belangrijk omdat het de vertrouwenspersoon helpt om beslissingen te nemen die in lijn zijn met jouw wensen en voorkeuren. Dit voorkomt dat de vertrouwenspersoon moet raden wat jij zou willen en helpt om misverstanden en conflicten te voorkomen.

Voorbeeld: Je kunt aangeven dat je geen agressieve chemotherapie wilt ondergaan als je kanker krijgt, maar dat je wel alle beschikbare pijnbestrijding wilt ontvangen. Voor financiële zaken kun je vastleggen dat je vertrouwenspersoon bepaalde investeringen moet behouden of juist verkopen om liquiditeit te waarborgen.

Hoofdstuk 6: De Rol van de Notaris

Juridisch correcte opstelling en advies: De notaris speelt een cruciale rol bij het opstellen van een levenstestament. Hij of zij zorgt ervoor dat het document juridisch correct is en aan alle wettelijke eisen voldoet. De notaris geeft ook advies en voorlichting en helpt je om je wensen en intenties duidelijk te formuleren. De notaris kan je wijzen op zaken waar je misschien nog niet aan hebt gedacht.

Controle op wilsbekwaamheid: Tijdens het opstellen van het levenstestament zal de notaris controleren of je wilsbekwaam bent. Dit betekent dat je in staat bent om de gevolgen van je beslissingen te overzien en te begrijpen.

Formalisering en registratie: De notaris zorgt voor de formalisering en registratie van het levenstestament. Zoals bij elke door de notaris opgemaakte akte, bewaart hij of zij het origineel in een zogeheten protocol en verschaft daarvan een afschrift aan de opsteller of (met toestemming) aan andere belanghebbenden. Dit betekent dat het document officieel wordt vastgelegd en geregistreerd, zodat het altijd terug te vinden is. Dit is belangrijk voor de rechtsgeldigheid van het levenstestament.

Voorbeeld: Tijdens je afspraak met de notaris bespreek je je wensen voor medische behandelingen, financiële regelingen en dagelijkse zorg. De notaris helpt je om deze wensen juridisch correct vast te leggen en zorgt ervoor dat het document voldoet aan alle wettelijke eisen. Na het ondertekenen van het levenstestament registreert de notaris het document en bewaart

Hoofdstuk 7: Samenwerking met de Notaris (vervolg)

Bespreken van wensen en doelen: Het proces begint meestal met een gesprek waarin je je wensen en doelen bespreekt. De notaris zal je vragen stellen om een goed beeld te krijgen van je situatie en je intenties. Dit gesprek is essentieel omdat het de basis legt voor je levenstestament. Het is belangrijk om open en eerlijk te zijn over je wensen, zodat de notaris je zo goed mogelijk kan helpen.

Advies bij keuze van vertrouwenspersoon: De notaris kan je helpen om de juiste vragen te stellen en de juiste overwegingen te maken bij het kiezen van een vertrouwenspersoon. Het is belangrijk om iemand te kiezen die je volledig vertrouwt en die bereid en in staat is om deze verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Omzetten van wensen in juridisch document: Na het bespreken van je wensen en doelen, helpt de notaris je om deze om te zetten in een juridisch waterdicht document. Dit betekent dat de notaris ervoor zorgt dat alle benodigde juridische termen en formuleringen correct worden gebruikt.

Voorbeeld: Je wilt dat je partner je vertrouwenspersoon wordt, maar je bent niet zeker of hij of zij alle financiële zaken kan beheren. De notaris kan je helpen om te overwegen of het verstandig is om een professionele vertrouwenspersoon in te schakelen of om een tweede vertrouwenspersoon aan te wijzen voor specifieke taken, zoals het beheren van je investeringen.

Hoofdstuk 8: Voorbeelden van Aanwijzingen in een Levenstestament

Medische behandelingen: Je kunt gedetailleerde instructies geven over welke medische behandelingen je wel of niet wilt ondergaan. Dit omvat

beslissingen over reanimatie, levensverlengende behandelingen, pijnbestrijding en orgaandonatie.

Voorbeeld: Je kunt vastleggen dat je geen reanimatie wilt als je hart stopt, maar dat je wel alle mogelijke pijnbestrijding wilt ontvangen. Je kunt ook aangeven of je organen wilt doneren na je overlijden en welke specifieke organen dit betreft.

Financiële zaken: Je kunt instructies geven over specifieke financiële transacties, zoals de verkoop van onroerend goed, investeringen of schenkingen aan familieleden en goede doelen. Dit helpt de vertrouwenspersoon om beslissingen te nemen die in lijn zijn met jouw financiële doelen en wensen.

Voorbeeld: Stel dat je een vakantiehuis hebt dat je niet wilt verkopen, zelfs niet als je zorgkosten stijgen. Je kunt dit vastleggen in je levenstestament, zodat je vertrouwenspersoon weet dat het vakantiehuis behouden moet blijven. Daarnaast kun je bepalen dat jaarlijkse schenkingen aan je kleinkinderen moeten worden voortgezet, zelfs als je zelf niet meer in staat bent om deze schenkingen te doen.

Woonomstandigheden: Je kunt vastleggen waar je wilt wonen als je niet meer zelfstandig kunt wonen. Dit omvat beslissingen over verhuizen naar een verpleeghuis, een woonzorgcentrum of het inschakelen van thuiszorg.

Voorbeeld: Je kunt aangeven dat je zo lang mogelijk thuis wilt blijven wonen en welke aanpassingen nodig zijn om dit mogelijk te maken, zoals het installeren van een traplift of het inschakelen van thuiszorg. Als thuis wonen niet meer mogelijk is, kun je vastleggen naar welk verpleeghuis of woonzorgcentrum je voorkeur uitgaat.

Dagelijkse zorg: Je kunt gedetailleerde instructies geven over je dagelijkse zorg, zoals dieetvoorkeuren, routineactiviteiten en persoonlijke verzorging.

Voorbeeld: Je kunt vastleggen dat je elke dag vers fruit wilt eten, dat je favoriete ochtendroutine moet worden gevolgd, of dat je bepaalde religieuze of spirituele praktijken wilt voortzetten, zelfs als je zelf niet meer in staat bent om deze te regelen.

Hoofdstuk 9: Het Ingangsmoment van de Volmacht

Directe inwerkingtreding: Je kunt ervoor kiezen om de volmacht direct te laten ingaan zodra het levenstestament is opgesteld en ondertekend. Dit betekent dat de vertrouwenspersoon vanaf dat moment bevoegd is om namens jou te handelen.

Voorbeeld: Je hebt direct hulp nodig bij het beheren van je financiën omdat je merkt dat het je te veel wordt. Door de volmacht direct in te laten gaan, kan je vertrouwenspersoon meteen beginnen met het betalen van rekeningen en het beheren van investeringen.

Inwerkingtreding bij wilsonbekwaamheid: Een andere optie is om de volmacht pas te laten ingaan op het moment dat je wilsonbekwaam wordt. Dit betekent dat de volmacht pas van kracht wordt als je zelf niet meer in staat bent om beslissingen te nemen. In dit geval is het belangrijk om een objectief vast te stellen ingangsmoment te kiezen, zoals een doktersverklaring

Voorbeeld: Je wilt dat je vertrouwenspersoon pas bevoegd wordt als je door een ernstige ziekte of ongeval niet meer in staat bent om zelf beslissingen te nemen. Je kunt vastleggen dat een arts of een groep van medische professionals moet vaststellen dat je wilsonbekwaam bent voordat de volmacht in werking treedt.

Hoofdstuk 10: Ondervolmacht

Wat is ondervolmacht? Een ander belangrijk aspect van een levenstestament is de mogelijkheid om een ondervolmacht te verlenen. Dit betekent dat de vertrouwenspersoon aan een ander volmacht kan geven om namens jou te handelen. Dit kan bijvoorbeeld handig zijn voor bankzaken als de volmacht aan meer dan één persoon is verleend, terwijl die personen alleen gezamenlijk bevoegd zijn.

Voordelen van ondervolmacht: Door een ondervolmacht te verlenen, zorg je ervoor dat er altijd iemand is die namens jou kan handelen, zelfs als de

oorspronkelijke vertrouwenspersoon niet beschikbaar is. Dit biedt extra zekerheid en continuïteit.

Voorbeeld: Stel dat je vertrouwenspersoon langdurig afwezig is door een vakantie of ziekte. Door een ondervolmacht te verlenen, kan een andere vertrouwde persoon, zoals een familielid of een vriend, tijdelijk de taken overnemen, zodat belangrijke zaken zoals het betalen van rekeningen of het regelen van medische zorg doorgaan.

Hoofdstuk 11: Het Optreden als Wederpartij (Selbsteintritt)

Wat is Selbsteintritt? In sommige gevallen kan het nodig zijn dat de vertrouwenspersoon namens jou handelt terwijl hij of zij tegelijkertijd als wederpartij optreedt. Dit wordt Selbsteintritt genoemd. Een voorbeeld hiervan is bij internetbankieren, waarbij de vertrouwenspersoon zowel namens jou als namens zichzelf handelt.

Belang van duidelijke vastlegging: Het is belangrijk om duidelijk vast te leggen of de vertrouwenspersoon deze bevoegdheid heeft, omdat dit de uitvoerbaarheid van het levenstestament aanzienlijk kan beïnvloeden. De notaris kan je helpen om dit correct te formuleren en ervoor te zorgen dat alles juridisch waterdicht is.

Voorbeeld: Stel dat je vertrouwenspersoon ook je zakenpartner is en dat jullie gezamenlijk eigendom hebben. Door Selbsteintritt toe te staan, kan de vertrouwenspersoon beslissingen nemen over dit gezamenlijke eigendom zonder dat er een belangenconflict ontstaat. Dit maakt het gemakkelijker om gezamenlijke financiële en zakelijke beslissingen te nemen.

Hoofdstuk 12: Rekening en Verantwoording

Regelmatige verantwoording: We hebben het al eerder kort aangestipt, maar laten we nu dieper ingaan op de verplichting tot rekening en verantwoording. Dit is een cruciaal onderdeel van een levenstestament. De vertrouwenspersoon is verplicht om regelmatig verantwoording af te leggen over de handelingen die hij of zij namens jou heeft verricht.

Transparantie en bescherming: Dit betekent dat de vertrouwenspersoon moet bijhouden wat er is gedaan, waarom het is gedaan en hoe het is gedaan. Deze verplichting zorgt voor transparantie en helpt om misbruik te voorkomen. Je bepaalt zelf hoe vaak en aan wie de vertrouwenspersoon verantwoording moet afleggen.

Voorbeeld: Je kunt vastleggen dat de vertrouwenspersoon elke drie maanden een gedetailleerd financieel verslag moet indienen bij een door jou aangewezen toezichthouder. Dit verslag kan een overzicht bevatten van alle uitgaven, inkomsten en belangrijke beslissingen die zijn genomen. Door deze regelmatige controle zorg je ervoor dat je vermogen op een verantwoorde manier wordt beheerd en dat er geen misbruik plaatsvindt.

Hoofdstuk 13: De Rol van de Toezichthouder

Controle op handelingen van de vertrouwenspersoon: Naast de vertrouwenspersoon kun je ook een toezichthouder benoemen in je levenstestament. De toezichthouder heeft de taak om de handelingen van de vertrouwenspersoon te controleren en ervoor te zorgen dat deze in jouw belang handelt.

Bevoegdheden van de toezichthouder: De toezichthouder kan bijvoorbeeld een notaris, accountant of levensexecuteur zijn. De toezichthouder heeft bepaalde bevoegdheden die je in het levenstestament kunt vastleggen, zoals de bevoegdheid om de vertrouwenspersoon te ontslaan als deze niet naar behoren handelt, de bevoegdheid om de vertrouwenspersoon te vervangen en de bevoegdheid om financiële rapporten te controleren.

Beloning van de toezichthouder: Je bepaalt ook of de toezichthouder een beloning ontvangt voor zijn of haar werkzaamheden en hoe vaak er rekening en verantwoording moet worden afgelegd. Dit biedt een extra laag van bescherming en controle.

Voorbeeld: Je kunt vastleggen dat de toezichthouder de bevoegdheid heeft om de vertrouwenspersoon te vervangen als deze niet in jouw belang handelt. De toezichthouder kan bijvoorbeeld een accountant zijn die jaarlijks een financieel overzicht controleert en beoordeelt of de vertrouwenspersoon de juiste beslissingen heeft genomen. Als de

toezichthouder onregelmatigheden constateert, kan hij of zij maatregelen nemen om je belangen te beschermen.

Hoofdstuk 14: Einde van de Volmacht

Wanneer eindigt de volmacht? Tot slot is het belangrijk om duidelijk op te nemen wanneer de volmacht eindigt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als je weer wilsbekwaam wordt, als de vertrouwenspersoon overlijdt of als je de volmacht herroept.

Duidelijkheid en continuïteit: In het levenstestament leg je vast wat er in deze gevallen moet gebeuren en wie de betrokken financiële instellingen op de hoogte moet stellen van het einde van de volmacht. Het vastleggen van het einde van de volmacht is belangrijk omdat het zorgt voor duidelijkheid en continuïteit. Het voorkomt dat er onduidelijkheid ontstaat over wie bevoegd is om namens jou te handelen en zorgt ervoor dat alles soepel verloopt.

Voorbeeld: Je kunt vastleggen dat de volmacht automatisch eindigt als je weer in staat bent om zelf beslissingen te nemen. Dit kan gebeuren na herstel van een ziekte of na een succesvolle medische behandeling. In dat geval moet een arts of een groep van medische professionals bevestigen dat je weer wilsbekwaam bent. Daarnaast kun je vastleggen dat de volmacht eindigt als de vertrouwenspersoon overlijdt en dat een opvolger de taken moet overnemen.

Conclusie

In dit e-book hebben we de basisprincipes van een levenstestament uitgebreid besproken. We hebben gezien wat een levenstestament is, waarom het belangrijk is, en hoe je een vertrouwenspersoon en toezichthouder kunt benoemen. We hebben ook de cruciale rol van de notaris belicht, die je helpt bij het opstellen en registreren van het document.

Het opstellen van een levenstestament is een belangrijke stap om ervoor te zorgen dat je wensen en intenties worden gerespecteerd, zelfs als je die niet meer zelf kunt uiten. Het biedt duidelijkheid en zekerheid voor zowel jezelf als je omgeving.

Ik hoop dat dit e-book je helpt om een goed begrip te krijgen van het levenstestament en dat het je inspireert om actie te ondernemen en je eigen levenstestament op te stellen of bij te werken.

Bedankt voor het lezen en succes met het opstellen van je levenstestament,
mr. Wim Gaalman